

Odbor za predstavke

2021/2180(INI)

15.3.2022

MIŠLJENJE

Odbora za predstavke

upućeno Odboru za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove

o Izvješću Komisije o vladavini prava za 2021.
(2021/2180(INI))

Izjaviteljica za mišljenje: Isabel Benjumea

PA_NonLeg

PRIJEDLOZI

Odbor za predstavke poziva Odbor za građanske slobode, pravosuđe i unutarnje poslove da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uključi sljedeće prijedloge:

1. naglašava važnu ulogu Odbora za predstavke u utvrđivanju mogućih kršenja vladavine prava te upozoravanju na njih, uzimajući u obzir brojne predstavke zaprimljene od građana koji su zabrinuti zbog kršenja vladavine prava; čvrsto vjeruje da se potpuna zaštita svih građana EU-a i njihovih temeljnih prava može osigurati u cijeloj Uniji samo ako države članice u potpunosti poštuju sva načela vladavine prava i druge vrijednosti utvrđene u članku 2. UEU-a jer nedostaci u jednoj državi članici utječu na druge države članice i Uniju u cjelini; naglašava da je vladavina prava jedna od zajedničkih vrijednosti Unije te je stoga ključna za postizanje njezinih ciljeva; ističe da su njezino promicanje i poštovanje zajednička odgovornost EU-a i država članica;
2. ističe da vladavina prava uključuje načela kao što su zakonitost, pravna sigurnost, dioba vlasti, zabrana proizvoljnog izvršavanja izvršne vlasti, učinkovita sudska zaštita koju pružaju neovisni i nepristrani sudovi uz potpuno poštovanje temeljnih prava i prava EU-a, borba protiv nekažnjivosti, pravodobnog izvršenja presuda, uključujući trajno podvrgavanje svih javnih tijela uspostavljenim zakonima i postupcima te jednakost pred zakonom i nacionalnim tijelima; ističe da su takva načela zajednička svim državama članicama bez obzira na njihove različite pravne sustave;
3. naglašava važnost preporuka Parlamenta utvrđenih u Rezoluciji od 24. lipnja 2021. o Izvješću Komisije o vladavini prava za 2020.¹; sa žaljenjem napominje da Komisija nije na odgovarajući način uzela u obzir sve te preporuke u svojem Izvješću o vladavini prava za 2021. te da nije u dovoljnoj mjeri obuhvatila sva pitanja povezana s vladavinom prava;
4. ističe da su odgovornost pravosuđa, neovisnost tužiteljstva i sudstva te izvršavanje presuda ključne sastavnice vladavine prava; poziva Komisiju da osigura poštovanje tih temeljnih vrijednosti EU-a kada ih države članice krše ili kada ne postupaju u slučaju povreda koje počine podržavne jedinice kako bi se povećalo povjerenje građana u pravosuđe; traži od Komisije da u tu svrhu upotrijebi sva sredstva koja su joj na raspolaganju, posebno mehanizam uvjetovanosti u pogledu vladavine prava, gdje je to primjenjivo; poziva države članice da zaštite suce i javne tužitelje od političkih napada i pritisaka kojima se pokušava potkopati njihov rad kako bi se u potpunosti očuvala njihova neovisnost;
5. ističe velik broj predstavki² u vezi s izazovima pandemije bolesti COVID-19; u tom pogledu podsjeća da Venecijanska komisija trenutačno prati mjere koje su poduzete u državama članicama zbog pandemije i njezin utjecaj na demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava; poziva Komisiju da u svojim budućim izvješćima istraži i nastavi ispitivati jesu li mjere povezane s bolešću COVID-19 vremenski ograničene i jesu li njihova nužnost i proporcionalnost opravdane te da u potpunosti izvijesti javnost o

¹ SL C 81, 18.2.2022., str. 27.

² Vidjeti predstavke br. 1438/2020, 1469/2020, 1493/2020, 1501/2020, 0038/2021, 0046/2021, 0053/2021, 0106/2021, 0152/2021, 0186/2021 i 0533/2021.

ishodima tih ispitivanja; zahtijeva preispitivanje sustava provjere i ravnoteže tijekom pandemije; sa zabrinutošću napominje da su sudovi u nekoliko država članica već presudili da određene mjere nisu u skladu s nacionalnim ustavom; ističe da prije krize treba uspostaviti jasan pravni režim; naglašava da bi države članice trebale iskoristiti iskustvo stečeno zbog bolesti COVID-19 kako bi osigurale da se buduće krize rješavaju uz nužnu odgovornost i transparentnost; pohvaljuje napore pučkih pravobranitelja i institucija za ljudska prava kako bi se osigurao kontinuitet njihova rada unatoč velikim izazovima s kojima su se suočavali;

6. napominje da su zbog pandemije bolesti COVID-19 vlade u nekoliko država članica hitno proglasile izvanredno stanje i donijele uredbe sa zakonskom snagom te da je to utjecalo na funkcioniranje nacionalnih pravosudnih sustava i rad sudova; žali zbog nesudjelovanja nekih nacionalnih parlamenata u donošenju odluka i njihove neuključenosti u taj postupak te zbog zatvaranja parlamenata tijekom pandemije u brojnim državama članicama, što je povećalo ovlasti vlada i dovelo do nedostatka odgovornosti i transparentnosti izvršne vlasti;
7. poziva institucije EU-a i države članice da poboljšaju učinkovitost pravosudnog sustava razvojem i provedbom strukturnih reformi i visoke razine digitalizacije koja se pokazala učinkovitom u sprečavanju gomilanja neriješenih predmeta, posebno tijekom prve faze pandemije bolesti COVID-19; naglašava da su odgovarajući financijski i ljudski resursi ključni za razvoj učinkovitog pravosudnog sustava;
8. duboko je zabrinut zbog statusa poljskog Ustavnog suda, bliske povezanosti tužitelja i vlade (osobito glavnog državnog odvjetnika/ministra pravosuđa) i potpunog zanemarivanja ne samo zahtjeva prava EU-a nego i onih Europske konvencije o ljudskim pravima i poljskog Ustava³; također je zabrinut zbog pitanja nepristranosti pravosuđa u Mađarskoj⁴ i neovisnosti pravosuđa u Španjolskoj⁵;
9. naglašava neophodnost izvršenja sudskih presuda na nacionalnoj razini i razini EU-a te osuđuje činjenicu da dotična javna tijela ne poštuju presude Suda Europske unije i nacionalnih sudova; naglašava da se presude Suda Europske unije moraju provesti pravodobno i što je prije moguće u skladu s Ugovorima⁶, posebno one presude kojima se nastoji spriječiti diskriminacija na temelju spola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetskih obilježja, jezika, vjere ili uvjerenja, političkog ili bilo kojeg drugog mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovine, rođenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije;
10. žali zbog stavova tijela katalonskih vlasti, koja javno govore o tome da odbijaju postupiti u skladu s presudama koje su donijeli nadležni sudovi u području obrazovanja, čime se očito krši pravo djece da se obrazuju na službenom jeziku svoje države članice; smatra da ti stavovi i postupci, zajedno s uznemiravanjem tužitelja, ugrožavaju poštovanje vladavine prava i diobu vlasti, čime se ozbiljno ugrožavaju pravo i prava

³ Predstavke br. 0559/2020, 1154/2020, 1246/2020, 1360/2020 i 0869/2021.

⁴ Predstavka br. 1512/2020.

⁵ Predstavke br. 1180/2020, 1182/2020, 1326/2020, 1367/2020, 1561/2020 i 0353/2021.

⁶ Vidjeti predstavku br. 0858/2017 o utjecaju nastave u cijelosti na katalonskom jeziku na obitelji koje se sele u regiju.

građana;

11. poziva Komisiju da poduzme mjere za jačanje sprečavanja korupcije⁷ kako bi se postigla veća transparentnost u javnoj upravi i poboljšao pristup informacijama o lobiranju i nadzoru financiranja političkih stranaka; naglašava da su antikorupcijske mjere ključne za obranu ekonomskih interesa Unije i njezina održivog rasta; naglašava da su takve mjere, posebno u procesima povezanim s pandemijom, nužne za sprečavanje kršenja i zlouporabe koji ugrožavaju oporavak država članica i Unije od krize; upozorava države članice na rizik od ugrožavanja borbe protiv korupcije, posebno tijekom pandemije bolesti COVID-19 zbog općeg ubrzanja postupka donošenja odluka i pojednostavnjenja postupaka javne uprave, kao što je javna nabava koja dovodi do nekonkurentnih ili izravnih dodjela ugovora;
12. izražava zabrinutost zbog sigurnosti zviždača koji prijavljuju korupciju⁸ ili druge nezakonite aktivnosti⁹ i kojima su, slijedom toga, prekršena njihova temeljna prava;
13. žali zbog činjenice da neovisnost medija i sigurnost novinara nije u potpunosti zajamčena; naglašava važnost medijskog pluralizma i potrebu za zaštitom novinara od prijetnji i napada kako bi se spriječila samocenzura, osigurala sloboda izražavanja i govora te pravo na informiranje te zaštitila novinarska struka; ističe važnu ulogu istraživačkih novinara u borbi protiv korupcije, prijevара i nezakonitih aktivnosti koji negativno utječu na proračun EU-a; u tom pogledu ponovno ističe da je istraživačko novinarstvo potrebno zaštititi od strateških tužbi protiv javnog sudjelovanja (SLAPP), s naglaskom na tome kako one utječu na manje medijske kuće i vanjske suradnike; napominje da su osobno uznemiravanje, zastrašivanje i prijetnje smrću posebno zabrinjavajući te da su prijetnje na internetu u porastu diljem EU-a; ističe poteškoće s kojima se suočavaju novinari i mediji u pružanju provjerenih informacija građanima o pandemiji bolesti COVID-19; izražava zabrinutost zbog pogoršanja ekonomskih i radnih uvjeta novinara tijekom pandemije bolesti COVID-19 i krize koja je uslijedila, ističući znatno povećanje stopa nezaposlenosti u tom sektoru; poziva Komisiju da poboljša instrumente za procjenu mjera koje poduzimaju vlade kojima bi se mogla ugroziti sloboda informiranja i pluralizam;
14. ponavlja da se neovisnost medija često krši državnim subvencijama i, nažalost, zlouporabom sredstava EU-a namijenjenih popularizaciji politika i programa EU-a;
15. skreće pozornost na potrebu za boljom regulativom i većom transparentnošću u pogledu društvenih medija i mrežnih platformi¹⁰; prima na znanje nedovoljnu horizontalnu procjenu medijskog sektora i nedostatak zastupljenosti internetskih medija u izvješću Komisije o vladavini prava za 2021. (COM(2021)0700);
16. primjećuje da lažne vijesti i posljedične dezinformacije namijenjene građanima EU-a predstavljaju prijetnju demokraciji u Uniji¹¹, osobito tijekom pandemije bolesti COVID-

⁷ Vidjeti, primjerice, predstavku br. 0822/2020 o navodnoj korupciji u Bugarskoj i predstavku br. 0194/2020 o navodnoj korupciji u Slovačkoj.

⁸ Vidjeti predstavku br. 0242/2021.

⁹ Vidjeti predstavku br. 1056/2021 o zaštiti zviždača i novinara koji izvješćuju o nezakonitoj sječi.

¹⁰ Predstavke br. 1336/2020, 0036/2021, 0137/2021, 0691/2021 i 0719/2021.

¹¹ Predstavke br. 1310/2019, 0268/2020, 0743/2020 i 1293/2020.

19; napominje da se dezinformacije moraju provjeriti i da se protiv njih mora boriti s jamstvima, a da se pritom ne krši pravo na primanje i prenošenje informacija bez uplitanja javnih tijela, čime se sprečava svako kršenje članka 11. stavka 1. Povelje EU-a o temeljnim pravima;

17. zabrinut je zbog porasta govora mržnje i zločina iz mržnje protiv žena, crnaca i nebijelaca, migranata i izbjeglica, pripadnika zajednice LGBTIQ¹² i manjina, posebno Roma, te onih povezanih s vjerskim uvjerenjima i političkim idejama; duboko je zabrinut zbog činjenice da međunarodna i nacionalna tijela za ljudska prava naglašavaju sve veću stopu govora mržnje na internetu koji nerijetko potječe od političkih ličnosti te je često usmjeren na manjine, čime se podrivaju ljudsko dostojanstvo, sloboda, jednakost i poštovanje ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina, te što je u suprotnosti s načelima pluralizma, nediskriminacije, tolerancije, pravde, solidarnosti i ravnopravnosti žena i muškaraca; poziva Komisiju da nastavi s radom na uspostavi učinkovitih kriterija za borbu protiv tog problema, a da to ne utječe na pluralizam sustava;
18. žali zbog toga što neke države članice nisu u potpunosti i ispravno prenijele Okvirnu odluku Vijeća o rasizmu i ksenofobiji¹² u nacionalno pravo; žali zbog činjenice da se odredbe Direktive o rasnoj jednakosti¹³ još uvijek ne provode pravilno u svim državama članicama;
19. naglašava da bi se zaključci godišnjeg izvješća Komisije o vladavini prava trebali operacionalizirati u okviru konkretnih političkih mjera kako bi se u potpunosti i učinkovito iskoristili svi instrumenti dostupni na razini Unije za rješavanje kršenja vladavine prava, kao što su postupci zbog povrede obveze, uključujući ubrzane postupke, zahtjeve za privremene mjere pred Sudom Europske unije i mjere u vezi s neprovedbom presuda Suda Europske unije, kao i instrumenti dostupni u okviru financijskog zakonodavstva EU-a i primjenjivih sektorskih i financijskih pravila za učinkovitu zaštitu proračuna EU-a, uključujući prekid rokova plaćanja, obustavu plaćanja, financijske ispravke ili isključivanje rashoda iz financiranja EU-a te postupci sadržani u Uredbi o uvjetovanosti, okviru vladavine prava i članku 7. Ugovora o Europskoj uniji kojima se rješavaju rizici za temeljne vrijednosti EU-a u državama članicama; potiče Komisiju da se učinkovitije i pravodobnije koristi svojim alatima, uključujući izvješće o korupciji u kontekstu općeg mehanizma vladavine prava; traži od Komisije da u svoja predstojeća izvješća o vladavini prava uvede preporuke po državama članicama popraćene rokovima za provedbu, ciljevima i konkretnim mjerama politike koje treba poduzeti; naglašava visoka očekivanja građana istaknuta u predstavkama u kojima se traži brz i učinkovit odgovor na razini Unije kako bi se stalo na kraj kršenju vladavine prava;
20. naglašava da je uloga organizacija civilnog društva od posebne važnosti i da one moraju moći djelovati bez neopravdanog uplitanja državnih tijela; poziva Komisiju da potiče otvoren, transparentan i redovit dijalog s predstavničkim udrugama i organizacijama civilnog društva, uključujući organizacije i udruženja žrtava terorizma, kako bi se uzela

¹² Okvirna odluka Vijeća 2008/913/PUP od 28. studenoga 2008. o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije kaznenopravnim sredstvima

¹³ Direktiva Vijeća 2000/43/EZ od 29. lipnja 2000. o provedbi načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo

u obzir sva njihova pitanja i kako bi ih se učinkovitije uključilo u sve faze ciklusa revizije; ističe da je potrebno omogućiti podnošenje podnesaka na svim službenim jezicima EU-a i osigurati tematski strukturirana savjetovanja kako bi se povećala učinkovitost postupka i količina vrijednih povratnih informacija te ističe potrebu za duljim razdobljima savjetovanja kako bi se zajamčilo odgovarajuće sudjelovanje svih organizacija civilnog društva i nevladinih organizacija, uključujući one manje; poziva države članice da primjenjuju načela transparentnosti i objavljivanja u pogledu odabira uključenih organizacija civilnog društva i nevladinih organizacija;

21. predlaže stvaranje građanske platforme za vladavinu prava, digitalne platforme u organizaciji Parlamenta, koja bi građanima omogućila da prijavljuju nedostatke, slabe točke i povrede vladavine prava te da podijele svoja iskustva; smatra da bi ta platforma bila u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 11. stavku 1. UEU-a i s namjerom Parlamenta da djeluje kao poveznica između građana i EU-a jer bi im omogućila da međusobno razmjenjuju iskustva i stajališta kao i stvaranje pristupačnog javnog foruma na kojem se pojedinačna i kolektivna svjedočanstva mogu izravno dijeliti i učiniti vidljivima onima koji nadziru vladavinu prava i druge vrijednosti sadržane u članku 2. UEU-a, kao što su institucije EU-a, odvjetnici, organizacije civilnog društva, nadzorna tijela, novinari i istraživači; ističe da Parlament ne bi imao obvezu djelovati na temelju tih svjedočanstava, ali bi se platformom omogućilo bolje razumijevanje pojedinih zabrinutosti građana, omogućila veća vidljivost prijetnji, nedostataka i kršenja vrijednosti iz članka 2. UEU-a diljem Unije te u konačnici ojačala kultura vladavine prava i suradnja institucija EU-a s građanima; predlaže da bi platforma također mogla pružati informacije o sastavljanju predstavki za one koji izvješćuju o pitanjima vladavine prava;
22. naglašava važnost vjerodostojnosti za Europsku uniju u kontekstu pristupanja, s obzirom na to da usredotočenost na neovisnost pravosuđa za zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidatkinje, dok istodobno postoje nesuglasice i neriješeni problemi o istim pitanjima unutar Unije, negativno utječe na cijeli proces; naglašava da bi Komisija trebala uzeti u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda o potpori EU-a vladavini prava na zapadnom Balkanu iz siječnja 2022. jer podupire to stajalište; poziva Komisiju da izbjegne negativne posljedice u procesu pristupanja zbog slabe vjerodostojnosti u pitanjima vladavine prava te ističe da bi Komisija trebala proaktivno rješavati unutarnja pitanja i istodobno raditi na vladavini prava sa zemljama kandidatkinjama;
23. zabrinut je zbog Beloveške šume, u kojoj se ne poštuje zakonodavstvo EU-a o okolišu u području gospodarenja šumama, kako je navedeno u predstavci br. 0805/2017 koju su podnijeli poljski državljani; poziva Komisiju da uzme u obzir predstavku i dodatno istraži učinke zida na floru i faunu te ponavlja da bi Komisija trebala razmotriti to pitanje u preporukama posebno utvrđenima za Poljsku;
24. pokazuje svoju potpunu solidarnost i punu potporu svim žrtvama terorizma; osuđuje činjenicu da trenutačne vlade pregovaraju s vođama naoružanih skupina; žali zbog toga što još uvijek postoje neriješeni teroristički napadi, posebno 379 neriješenih ubojstava

koje je počinila teroristička skupina ETA¹⁴.

¹⁴ Misija za utvrđivanje činjenica, Vitorija i Madrid (Španjolska) u vezi s 379 neriješenih slučajeva ubojstava koje je počinila teroristička skupina ETA.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	15.3.2022
Rezultat konačnog glasovanja	+: 20 -: 9 0: 5
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Alviina Alametsä, Andris Ameriks, Marc Angel, Margrete Auken, Jordan Bardella, Alexander Bernhuber, Markus Buchheit, Ryszard Czarnecki, Tamás Deutsch, Francesca Donato, Eleonora Evi, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Emmanouil Fragkos, Gianna Gancia, Alexis Georgoulis, Peter Jahr, Stelios Kypouropoulos, Cristina Maestre Martín De Almagro, Dolors Montserrat, Ulrike Müller, Emil Radev, Frédérique Ries, Alfred Sant, Massimiliano Smeriglio, Yana Toom, Loránt Vincze, Michal Wiezik, Tatjana Ždanoka, Kosma Złotowski
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Isabel Benjumea Benjumea, Maite Pagazaurtundúa, Demetris Papadakis, Anne-Sophie Pelletier

POIMENIČNO KONAČNO GLASOVANJE U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

20	+
PPE	Isabel Benjumea Benjumea, Alexander Bernhuber, Agnès Evren, Gheorghe Falcă, Peter Jahr, Stelios Kympouropoulos, Dolors Montserrat, Emil Radev, Loránt Vincze
Renew	Ulrike Müller, Maite Pagazaurtundúa, Frédérique Ries, Yana Toom, Michal Wiezik
S&D	Andris Ameriks, Marc Angel, Cristina Maestre Martín De Almagro, Demetris Papadakis, Alfred Sant, Massimiliano Smeriglio

9	-
ECR	Ryszard Czarnecki, Emmanouil Fragkos, Kosma Złotowski
ID	Jordan Bardella, Markus Buchheit, Gianna Gancia
NI	Tamás Deutsch
The Left	Alexis Georgoulis, Anne-Sophie Pelletier

5	0
NI	Francesca Donato
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Margrete Auken, Eleonora Evi, Tatjana Ždanoka

Korišteni znakovi:

+ : za

- : protiv

0 : suzdržani